

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/157/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1419201511
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1419201511.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci starostlivosti súdu o plnoletého M. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Studenohorská 47, 841 03 Bratislava, zastúpeného JUDr. Martinou Gallovou Poredošovou, advokátkou so sídlom Kremnická 26, 851 01 Bratislava, IČO: 42 135 567, a maloleté dieťa Y. N., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova7/A, 816 16 Bratislava, deti rodičov: matka O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt M. 47, 84X XX Z., zastúpenej JUDr. Martinou Gallovou Poredošovou, advokátkou so sídlom Kremnická 26, 851 01 Bratislava, IČO: 42 135 567, a otec M. N., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt T. XXX, XXX XX T., zastúpený JUDr. Imrichom Hrebíčkom, advokátom so sídlom Vajanského 7, 917 01 Trnava, IČO: 37 988 506, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, zo dňa 29.01.2020, č.k. 25P/79/2019-149, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti p o t v r d z u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava IV, rozsudkom, zo dňa 29.01.2020, č.k. 25P/79/2019-149, zvýšil výživné na vtedy maloletého M. N., nar. XX.XX.XXXX, z 150 eur na 200 eur mesačne a na maloletú Y. N., nar. XX.X.XXXX, z 100 eur na 150 eur mesačne, ktoré uložil otcovi platiť k rukám matky vždy do 25-teho dňa v mesiaci, počínajúc dňom 03.06.2019. Zročné výživné za obdobie od 03.06.2019 do 31.01.2020 na maloletého M. vo výške 400 eur a na maloletú Y. vo výške 400 eur uložil otcovi zaplatiť k rukám matky v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh matky zamietol. Zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/11/2015-76 zo, dňa 03.09.2015, právoplatným dňa 16.11.2015, v časti o výške výživného na maloleté deti. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 a 6, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dospejúc na základe vykonaného dokazovania výsluchom účastníkov, príjmami a výdavkami oboch rodičov a maloletých detí, spismi Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/11/2015 a 13P/148/2015, k záveru o čiastočnej dôvodnosti návrhu na zvýšenie výživného na maloleté deti. Skonštatoval, že od poslednej úpravy výživného rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/11/2015-76, zo dňa 03.09.2015, právoplatným dňa 16.11.2015, ku dňu podania návrhu uplynulo obdobie 4 rokov, za ktoré nastala na strane maloletých detí zmena pomerov, ktorú bolo potrebné čiastočne premietnuť do výšky výživného. Za preukázané mal na strane maloletých detí nárast nákladov na ich odôvodnené potreby v každom smere - výživa, ošatenie, obuv, štúdium, voľnočasové aktivity, kultúra, zdravotná starostlivosť, hygiena a pod., ktoré matka v

konaní vyčíslila a aj preukázala. Uviedol, že od roku 2015 obe maloleté deti prešli na vyššie stupne vzdelávania, v školskom roku 2019/2020 navštevuje maloletý M. 2.ročník strednej školy a maloletá Y. 7.triedu základnej školy a zvýšili sa ich náklady súvisiace so zdravotným stavom. Maloletej Y. bola diagnostikovaná histamínová intolerancia, čím sa zvýšili náklady na stravovanie a začala nosiť okuliare. Maloletý M. začal nosiť zubný strojček, pravidelne chodíva do posilňovne a začal si robiť vodičský kurz. Zohľadnil výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloleté deti a okolnosť, že otec okrem platenia výživného sa iným spôsobom na starostlivosti a výchove o deti nepodieľa, nestretáva sa s nimi. Vo vzťahu k ocovi mal preukázanú zmenu pomerov uzavretím nového manželstva a vznikom vyživovacej povinnosti k maloletému V. N., nar. XX.XX.XXXX, zohľadnil výdavky otca a splátky hypotéky. Na starne matky vychádzal z jej čistého priemerného mesačného príjmu 1.347,69 eur, u otca z príjmu 1.434,10 eur. Návrhu vyhovel čiastočne tak, aby určené výživné zodpovedalo veku, potrebám a výdavkom maloletých detí, príjmu rodičov a ich odôvodneným výdavkom. Počiatok zvýšenia výživného ustálil dňom podania návrhu, zročné výživné za obdobie od 03.06.2019 do 29.01.2020, vo výške 400 eur na každé z detí uložil otcovi zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám matky v zmysle § 232 ods. 3 CSP. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti rozsudku v časti zvýšenia výživného na maloleté deti podal prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie otec, navrhujúc ho zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s jeho vyjadrením a listinnými dôkazmi ktorými preukazoval nemožnosť platiť zvýšené výživné. Mal za to, že rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, keď sa súd v odôvodnení s jeho námietkami nevysporiadal a vo výroku neuviedol kedy rozhodol o zvýšení výživného.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne a právne správny potvrdiť a priznať jej voči otcovi náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie otca neobsahujúce žiadne nové skutočnosti či novoty, ktoré by boli podkladom pre zrušenie napadnutého rozsudku považovala za účelové, s cieľom oddialiť plnenie zvýšeného výživného. Mala za to, že napadnutý rozsudok rešpektuje súdom zistený skutkový stav a vykonané dôkazy, je spravodlivý, ktorým sa dosiahla spravodlivá ochrana práv a oprávneného nároku maloletých detí na výživné.

B... M. N. v priebehu odvolacieho konania dňa 30.07.2020 dosiahol plnoletosť a pripojil sa k návrhu matky na zvýšenie výživného. Vyjadrením k odvolaniu otca prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako správny potvrdiť.

6. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65, § 66 CMP, kedy nie je viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 385 ods. 1 a § 219 ods. 1 Zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP), s verejným vyhlásením rozhodnutia podľa § 219 ods. 3 CSP, dospejúc k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

7. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie čiastočne zvýšil výživné na dnes už plnoletého M. N. a maloletú Y. N., vo veci rozhodol podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine, vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver. Dôvodne uznal nárok oboch detí na väčšiu finančnú účasť otca na ich výžive v súvislosti s preukázanou podstatnou zmenou pomerov za dobu od predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, č.k. 13P/11/2015-76, zo dňa 03.09.2015. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je postačujúce, spĺňajúce podmienky § 220 ods. 2 CSP, súd prvej inštancie sa v rozhodnutí vysporiadal s podstatnými okolnosťami, týkajúcimi sa predmetu konania. V odvolaní neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, ktoré by súd prvej inštancie nevzal do úvahy a ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, prípadne jeho zrušenie a vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča,

zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolání. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Rodič totiž nemusí mať žiadny preukázateľný príjem, disponuje však značnými majetkovými podstatami. Za takýchto okolností súd určí výživné a je vecou povinného rodiča, aby ich speňažením z výťažku alebo inak zabezpečil výživné (inak je to pri bežnom rozsahu majetkových pomerov rodiča). Majetkové pomery charakterizuje vlastníctvo nehnuteľností (pozemky, domy, byty, rekreačné chaty, ich počet, reálna potreba a možnosť využitia povinným vrátane získavania výnosov z nich, prípadne dôvod ich nevyužívania na výnosy), cenných papierov, obchodných podielov, vkladov v bankách, iných hnutelných vecí (motorové vozidlá, luxusné športové vybavenie, zbierky, cennosti, elektronika), ako aj celkový životný štandard (dovolenky, životné náklady). Nejde o zásah do vlastníckeho práva povinného rodiča, ktorý môže vlastniť neobmedzené majetkové podstaty, ale len o posúdenie jeho majetkových pomerov vo vzťahu k plneniu prioritnej vyživovacej povinnosti. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnúť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatórnym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu.

9. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 5 veta prvá Zákona o rodine). Toto pravidlo však nemožno vykladať absolútne, teda tak, že výživné by malo mať prednosť pred akýmkoľvek výdavkami rodiča, čo je vyjadrené v druhej vete ust. § 62 ods. 5 veta druhá Zákona o rodine, v zmysle ktorého pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Takýmito výdavkami môžu byť záväzky z prevzatých úverov a pôžičiek, ktoré neboli použité rodičom k uspokojovaniu jeho primeraných životných potrieb, ktoré by súčasne zodpovedali aj životnej úrovni dieťaťa. Preto napr. výdavky rodiča spojené so zabezpečovaním primeranej úrovne jeho bývania (splátky hypotekárneho úveru) nie sú výdavkami, ktoré by nebolo potrebné vziať do úvahy pri posudzovaní schopností, možností a majetkových pomerov rodiča..

10. Na strane druhej rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb, nutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby dieťaťa, ktoré nie sú nevyhnutné, ale - práve so zreteľom napr. k veku a zdravotnému stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote - prospešné všestrannému vývoju dieťaťa vo vyspelej spoločnosti. Ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať tiež aj tvorbu úspor (§ 63 ods. 3 Zákona o rodine). Toto poňatie odôvodnených potrieb je v súlade so zásadou úmernosti životnej úrovne dieťaťa životnej úrovni rodičov, v intenciách tejto zásady sú odôvodnené potreby dieťaťa (a tiež rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu) mimo iné aj odrazom rôznej životnej úrovne rodičov, danej spravidla spoločenskou dôležitosťou ich práce. Je určite spravodlivé, ak - vzhľadom k tomuto poňatiu odôvodnených potrieb rozhodnutie súdu o rozsahu vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu vyjadrí zásadu úmernosti životnej úrovne dieťaťa životnej úrovni rodičov.

11. V záujme vysporiadania sa s odvolacími námietkami otca (uvedenými len vo všeobecnej rovine, bez ich akéhokoľvek zdôvodnenia a konkretizácie) odvolací súd, ktorý nie je odvolacími dôvodmi viazaný (§ 66 CMP) dopĺňa, že vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie ako aj jeho závery vyhodnotil ako vecne a právne správne. Výrok rozsudku, ktorým bolo výživné zvýšené je určitý a vykonateľný, správne z neho vyplýva kto je povinný výživné platiť (otec), na koho (maloleté deti), spôsob jeho platenia (prostredníctvom matky, ktorej boli deti zverené do osobnej starostlivosti) a doba od kedy bolo výživné na základe preukázanej zmeny pomerov zvýšené. Odvolací súd na tomto mieste pripomína, že po nadobudnutí plnoletosti M. N., je otec povinný platiť výživné k jeho rukám. Aj podľa názoru odvolacieho súdu určená výška výživného zodpovedá zistenej zmene pomerov tak na strane oboch detí, ako aj rodičov v nadväznosti na zákonné kritériá rozhodné pre určovanie výživného na maloleté dieťa uvedených v ustanovení § 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Pri určení zmeny výšky výživného (§ 78 zákona o rodine) do tejto súd prvej inštancie správne premietol možnosti a schopnosti otca, jeho príjmy a výdavky a jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť, zohľadnil rozsah doposiaľ plnenej vyživovacej povinnosti k oboom deťom a správne ustálil zmenu pomerov na ich strane v školskom roku 2019/2020, kedy matka dňa 03.06.2019 návrh podala. V čase rozhodovania správne vyhodnotil výlučnú osobnú starostlivosť matky o deti a okolnosť, že otec na starostlivosti a výchove o deti neparticipuje a dokonca sa s nimi ani nestretáva. Nebolo preukázané, že by sa otec okrem výživného, ktoré v súčasnej dobe nepostačuje ani na pokrytie základných nárokov detí na stravu a bývanie, finančne podieľal na hradení ich zvýšených nákladov, poskytoval im vecné plnenia či vreckové. Pokiaľ ide o výšku mesačných nákladov na odôvodnené potreby detí, tieto vyplývajú zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania a tak ako boli vyčíslené a preukázané matkou zodpovedajú veku oboch detí a je potrebné ich považovať za primerané. Súčasťou nevyhnutných nákladov dieťaťa je aj pomer nákladov na platby za bývanie. Výška výživného bola súdom prvej inštancie správne ustálená nielen s ohľadom na možnosti a schopnosti rodičov a ich príjem, ale aj ich výdavkov na bežné potreby, splátky ich finančných záväzkov a počet vyživovacích povinností.

12. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

13. Pokiaľ ide o požiadavku matky a plnoletého na priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania voči otcovi, odvolací súd udáva, že náhrada trov konania plní v civilnom procese dve základné funkcie, a to funkciu preventívnu a funkciu sankčnú. Sankčná funkcia má eliminovať možnosti zneužívania súdneho systému v prípade, že by konanie existovalo bez nutnosti znášať náklady, ktoré sú s konaním spojené. Sankčná funkcia je obrazom štandardného sporového konania, ktorý slúži na ochranu súkromnoprávných záujmov. Sankciu nesie spravidla ten, kto spôsobil, že je nevyhnutné brániť v konaní na súde svoje individuálne práva. Uvedené zásady nie je možné uplatňovať v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku, a to vzhľadom na okruh vecí, ktoré sú prejednávané v režime tohto zákona, ako aj z dôvodu prítomnosti verejného záujmu. V mimosporových konaniach preto platí, že každý z účastníkov si platí trovy konania sám (§ 49 CMP) a žiaden z nich nemá ani nárok na ich náhradu od iného účastníka (§ 52 C.MP). Toto všeobecné pravidlo formulované ako generálna klauzula je prelomené v dvoch prípadoch a to jednak v zmysle § 53 CMP náhradu trov konania možno priznať v prípade, že to ustanovuje zákon a jednak v zmysle § 55 CMP náhradu trov konania možno priznať vo všetkých konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Tu sa žiada zdôrazniť, že postup súdu v zmysle § 55 CMP predstavuje výnimku zo všeobecného pravidla zakotveného v ustanovení § 52 CMP a preto jeho aplikácia musí byť náležite odôvodnená. V konaní o zvýšení výživného na maloleté deti (začaté počas maloletosti oboch detí) nie je možné ako okolnosť, ktorá by odôvodňovala priznanie trov konania určiť len to, že matka či plnoletý syn boli v konaní úspešní alebo neúspešní, resp. úspešní čiastočne. Je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že zákon jednoznačne ustanovuje, že úspech a neúspech v konaní je dôvodom na priznanie trov v konaní vo veciach určenia rodičovstva a v konaniach vo veciach notárskych úschov a to tiež len vtedy, ak je to možné spravodlivo požadovať. V konaniach, na ktoré sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok, musí existovať taká okolnosť prípadu, vzhľadom ku ktorej je spravodlivé priznať trovy a touto okolnosťou nemôže byť sám o sebe len úspech v konaní. Z dôvodu absencie takej okolnosti, ktorá by spravodlivo odôvodňovala priznať trovy konania účastníkovi, proti ktorému návrh smeruje je potrebné aplikovať na rozhodnutie o trovách ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

15. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).